

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolickým.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr. čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr. jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl., 100 za 4 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, redakce na Vyšehradě č. 69.

„Dělá“ církev svatě?

(Ku slavnosti všech Svatých.)

V poslední době jaksi nápadně ve všech protikatolických listech, jak našich, tak i cizozemských znovu vytahovány a ohřívány bývají zvláště tři nesmyslné, již dávno a častěji odsouzené úsměšky a vtipy, mířené proti Církvi sv., že prý „dělá svatě“, „že si tvoří papež sám dle libosti a pohodlí nové články víry,“ a „že Církev podporuje tuláctví a nemravnosť, trpíc běháni po poutích.“

Náš věk vyznamenává se Bohu žel velikým odporem a nepřátelstvím proti všemu co jest katolické. Vše, co proti Církvi svatě čelí, jest s dychtivostí zimničnou vyhledáváno a listy denní a brožury obsahu protináboženského, jimiž náš ubohý „trh literární“ téměř zaplaven, s pozorností a zálibou netajenou bývají čteny, a co při tom nejsmutnějšího, že tomu, co tištěno, se věří. Kdyby to, co ony listy píší, bylo sebe patrnějším nesmyslem a sebe makavějším lží, přec tomu kladena víra, vždyť jest to černé na bílém a — je to proti Církvi, to musí být pravda! Vztít však do ruky katolickou knihu a přesvědčit se o pravdě toho, co četl, nenapadne nikomu — vždyť on liberál nechte nic katolického ze zásady, poněvač v tom vidí zatemnělost, pochybnost i o pravdě toho co píší třeba noviny s titulem velikým jako vrata.

Způsobem tímto za dnů našich odsuzována od mnohých osvícených hlav tak zvaná „kanonizace“ čili „svatořečení,“ neb jak ti osvícenci vtípně praví „dělání svatých.“

Co znamená slovo kanonizace? Kanonizací rozumíme onen výkon, jímž papež zemřelého katolika po předcházejícím přísném zkoušení za souhlasu celé Církve sv. do seznamu svatých přivtěluje. Svatým však vůbec jest ten, kdo skončiv tento pozemský život požívá nyní v nebi ovoce Stvořitele, za dobré skutky mu slišeného a požívá té největší blaženosti, totiž že patří tváří v tvář Velebnosti Božské. To jsou svatí vůbec. Obyčejně však naznačujeme slovem svatý, ony v milosti Boží zemřelé katoliky, o nichž Církev sv., řízena Duchem svatým, praví, že v skutku požívají věčné blaženosti a co takové nám je za vzor staví žítí právě křesťanského a nařizuje zároveň, bychom jim povinnou úctu vzdávali a ve svých potřebách je za přímluvu u trůnu Božího prosili. Když tak Církev sv. jedná, tu říkáme, že kanonizuje. Když tedy Církev kanonizuje, netvoří nové svaté, nýbrž dovoluje a po případě káže, aby některým, již dávno svatým a od lidu co svatě ctěným, oltáře byly stavěny, k jich počtě modlitby

konány, a tak, co dříve snad již dávno po tajemnu se dělo, práva veřejnosti nabylo. Církev kanonizací nečiní nikoho něčím jiným, než jest a nezvyšuje svatost jeho, ona toliko prozkoumavši důkladně a přísně celý život toho neb onoho vyhlásí konečně, že ten neb onen vskutku Bohu mile žil a že zasluhuje úcty naší. Ano, Církev sv. vyhláší pouze ty za svaté, kteří v skutku ctnostmi hrdinskými se vyznamenávali a tak nám za příklad sloužití mohou! Co tedy jest vskutku svatých, jichž život byl světu ukrytý a o nichž Církev ničeho nepraví, nemajíc zřejmých, řekl bych, do očí bijících dokladů ji h svatosti? A není tedy vyhlásování za svaté zbytečným? Nikoli! Povážíme-li, že, nemá-li nauka o úctě svatých — což článkem víry jest — býti zbytečnou, nemá-li uctění svatých zvrhnouti se v pouhé zbožňování, jak pohané činili, musí někdo býti, jenž by neomylně řekl, kdo svatým jest, koho věřící ctíti a vyzývati mají. A tato autorita jediné spolehlivá kdož jiný jest, než-li Církev svatá? A že Církev sv. autoritou spolehlivou a neomylnou jest, kdo by chtěl pochybovati? Ci neplatí zde již více slova Kristova: „A já s vámi jsem až do skonání světa?“ Hlavou pak Církve sv. jest papež a ten-li co učitel u věcech víry a mravů co za pravdu prohlásí, proč bychom nevěřili? A moc církve svaté ku kanonizaci vysvitá již z dogmatu o úctě svatých a z užitečnosti vzývání svatých. V smyslu tom též praví Bannes: „Kacířstvím jest zapírati, že svatí mají vyzváni býti; jak vysvitá z mnohých koncilií a dekretalií . . . Má církev práva kanonizovat svaté.“ A sám kacíř a protivník úcty svatých Jan Dallaeus vyznává, že již v prvých třech stoletích křesťané svaté ctíli a praví, že toho nutnost žádala, aby byl někdo v čele, jenž by ustanovoval a veřejně prohlašoval, kdo vskutku svatým jest a co taký ctěn býti má. Suad aspoň to- muto kacíři bude se věřiti?

Ano opakujeme slova Dallaeova a pravíme, někdo musí býti, jenž by ve jménu Církve všecken život svatého zaměřého zkoumal a o jeho proslavení úsudek pronesl. Kdyby toho nebylo, pak by se spíše mohlo říci, že Církev dělá si svaté. A tímto jest papež. Poněvač se ale papeži právomocnost ta dílem upírá, dílem víra v jeho rozsudek umenšuje, podívejme se na čem se zakládá výhradné právo kanonizačné papežů a s jakým uspokojením můžeme výroky nejvyšší hlavy v Církvi v této záležitosti přijímati.

V prvých dobách křesťanských měli právo kanonizovat ovšem též biskupové, však k platnosti jich výroku třeba bylo stvrzení papežova, jak nám mnohé zprávy ze starých dob dosvědčují. Tak praví sv. Řehoř Turonský ve své „Gloria Martyrum,“ že biskup Lingonský dal sv. Benignovi basiliku nad hrobem postavit, však teprva, když stvrzení akt jeho z Říma přišlo. Tak uznávána autorita papežů v této záležitosti mlčky až do XI. století. V tomto století však papež Alexander III. vyhradil si toto právo pouze pro sebe a své nástupce, poněvač mnozí biskupové mocí této zneužívali.

Že ale papežové právo kanonizace sobě vyhradili, má své důvody. Vždyť o záležitostech týkajících se celé Církve má pouze papež právo rozhodovati; a kanonizace jest zajisté věcí pro celou Církev důležitou. Dále víme, že zázraky tvoří též částku naší sv. víry. Při kanonizaci pak vždy největší váha se klade na zázraky stavší se na hrobě toho neb onoho svatého. Otázky pak víry patří pouze rozhodnutí papeže, tedy i v tomto případě. Mimo to byl nucen papež záležitost tuto si vyhraditi, poněvač ne všichni biskupové byli stejně horliví. Konečně však, a co nejhlavnější jest, papežové neustanovují sami, má-li býti ten vráđen mezi svaté, nýbrž děje se tak od celého sboru učených mužů a to následkem zkoušky dle jistých pravidel o životu toho služebníka Božího přísně vykonané. Pravidla ta byla v 16. a 17. století papežem Sixtem V., Urbanem VIII., zvláště pak Benediktem XIV. náležitě a všestranně vyložena. Více o té věci dočísti se možno v odborných knihách. — Viděli jsme, že z dobrých příčin papežové sobě kanonizaci vyhradili a jest nám jen ukázati, s jakým srdcem máme výrok papežův, který o některém sluhu Božím vynese, přijmouti.

Jsou někteří, jenž upírají papeži neomylnost právě v záležitostech kanonizace, ukazující, že jeho výrok na lidských spočívá svědectvích. Tomu však tak není. Výrok papežův nespočívá na lidských svědectvích! Kdož neví, že nebývá za svatého prohlášen, o němž by Bůh sám dříve nevydal svědectví, že zalíbilo se Jemu v sluhu tom a chce, aby věřící ho vzývali; zkrátka dokud mrtvý neproslaví se zázraky. A těmto zázrakům že nevěří lehko i sama Církev sv., kdož by nevěděl? Nebo komu neznáma jest ona přísnost, s jakou zkoušen bývá život a zázraky toho, jenž za svatého prohlášen býti má? Ba, úzkostlivá péče a opatrnost, s jakovou svatá stolice jedná, stala se již příslovím: „Je to zázrak, pakli v Římě nějaký zázrak co dostatečně dokázaný uznán bývá.“ A jistý Angličan, protestant, pročta 40 zpráv o zázracích v jedné kanonizační při zkoušených, pravil: „Kdyby všechny zázraky, které římská Církev o svatých vypravuje, tak stručně a důvodně osvědčeny byly jako tyto, nerozpakoval bych se je podepsati.“ A dále praví: „Miluje-li kdo pravdu, již ani zázraky, které tato uznává, ani svatořečení v podezření a pochybnost bráti nemůže.“ —

Kolik uplyne časů, jak obezřetně se sbírají svědectví svědků nejvyš hodnověrných dříve, než se přikročí k svatořečení! A mnohdy celá pře se náhle přeruší, až když nové dějí se zázraky a nové důvody pro svatost se hromadí, pak teprv pokračuje se dále, aby pak sv. Otec způsobem slavným někoho svatým prohlásil.

Posud nenalezl se žádný blud o úsudcích papežů při kanonizaci, z čehož souditi lze, že zvláštním řízením Ducha sv. výrok papežův neklame. A kdo by chtěl také tvrditi, že Duch pravdy po toliké pilnosti, po tolika modlitbách soukromých a veřejných ve věci tak důležité dopustí, by papež bloudil? Jest tudíž patrnó, že nelze rozumně pochybovati o pravdivosti bully kanonizačné a každý posuzovatel i sebe víc nevěřící a pochybující nalezne tolik důvodů neklamných, které nasvědčují, že Církev má moc vyhlášovat za svaté, že moudře jedná, činí-li to skrze hlavu svou, římského papeže.

Tolik zdálo se nám promluvití o tom „dělání svatých.“

(Alf.)

Moderní umění před soudnou stolicí mravnosti.

Sotva že uvolněn byl svět ze zkaženého copu z Francie k nám zavlečeného, jehož idealem byla nahota, zabřádá již opět v našem století uměna v staré ty koleje hnusu a šeredy smyslné. Nevěrecká doba naše předčí ve stránce této starý svět pohanský. Starověké sochy a malby řecké i římské jsou nevinátky proti plodům dnešní výtvarné poesie. Kam nedospěla nemravnost pohanská, která přec dá se omluviti, tam spěchá úprkem zkaženost věku osvíceného. Kde stud barbarův státi kázal, tam počíná teprv nekonečná cesta moderního vynálezu k ohavnosti a spuštění.

Žijemť v dobách bezuzdné volnosti a svobody, již svět zneužívá. Běda národu, který zpil se rozkoší těla! Historie soudem svým odzvání mu umíráčkem. A duch otravné té lahody šíří se letem, jako by nebylo výstražných známek choroby, jakoby lidstvo pádu svého nemohlo se dočkati. Bujný ten oř chlípnosti nedá v běhu svém se zastaviti; kypící vášeň rozdrážděná tolikými lahůdkami, jež podává jí pikanterie literatury i umění, nedá se se držeti a potlačiti i vzrůstá v postavu obrovské mravní Morany, která v náručí usmrcuje ducha strženého ve své nástrahy. Sladký je ten pohár jedu smrtonosného, jímž vraždí se jednotlivce i celá společnost, svobody ale zneužití necenitelnou ztrátu duše má v zápětí.

Vizme obraz!

V soudní síni berlínské stojí před protou 64letý sehnutý stařec s dlouhým bílým vlasem na hlavě, jenž prozrazuje umělce. Soudní data praví o něm,

že pochází z vých. Pruska z Královce a je otcem dvou synů a dcery, vyznáním protestant. Obžalován jest pro křivou přísahu a zločin proti veřejné mravnosti. Pohled naň je bolestný, odstrašující. S ním obviněny jsou svobodné dvě ženštiny sestry, jedné uplynulo teprv dvacet, druhé sedmáct jar, tedy v nejlepším, ale též v nejnebezpečnějším věku a jejich matka, již klade se za vinu přítěžné kuplířství, dcerám pak křivá přísaha.

Soudní akta vyslovují se o provinění obžalovaných takto: Profesor Graef, akademický malíř a člen královské akademie umělecké pohnán jest k soudu pro smilné obcování se čtrnáctiletými ještě děvčaty Helenou Hammermannovou a obžalovanou Bertou Rotherovou, kteráž sestru svou ku přísaze křivě navedla a paní Rotherová stojí před soudem pro nadřžování smilného poměru své dcery s obžalovaným profesorem.

A co svěsti by mohlo nad hrobem stojícího starce k činu tak hnusnému. Odpověď zní: Moderní umění. — Prostý občan nemusí dnes ani kupovati si vstupenku do výstavy umělecké, aby s ošklivostí musil odvracet tvář od oplzlých obrazů, postačí mu ta která výkladní skříň některého obchodníka s uměleckými výrobky, i sezná hned, co jádrem a cílem je naší klassické malby. Na několika obrázkách postřehne soudný nazíratel dostihy umělců v barevném oslnování nahoty i vypátrá brzy, proč ten a onen malíř tak brzyčko světové slávy si dobyl. Otcem tohoto uměleckého sportu u nás jest nebožtík Makart. Neblahý makartismus stal se a stane mnohým umělcům osudným. I náš obžalovaný starce pachtil se po slávě nahotiny jako jiní a potřeboval ke studiím svým modelly, ovšem živé.

Zadarmo mu nikdo nepostojí, za peníze jen povrhel. Proto zfantělý umělec musí mezi proletář vyhledati si předmět svého ideálu, své „krásné“ myšlénky. Veřejná nevěstka, která již v 17 letech má celý rejstřík mravních zločinů na policii a prošmejdí všechny rozkošny ve městě, stane se tu předmětem štětce umělcova a její kopie na obdiv staví se obecenstvu ku vzácnému pozítku krásna a za drahý peníz se prodává. Toť tajemství dnešní umělecké zručnosti. Zaslouhuje-li taková práce jména krásného umění? Co má zde slouti uměním? — Ten lov modelu v bahně prostitučním, či to nápodobení nahoty? —

Krásnému umění předcházeti musí krásné, vznešené myšlénky a představy, jež názorem pravé lepoty vznikly. Kterak nadchnouti může k ideálu předmět hnusný? Uměním znázorňují se duševní stavy lidské, kterak se v postavě a obličejí zračí, líčí se děje, zobrazují se věci nadmyslné, a čím hlouběji umělec vniká v tajemství duše, čím podrobněji a důkladněji vmýšlí se do látky děje, čím bohatší jest obrazotvornost jeho, tím větší cena výtvarného plodu. Nesrovnává se však se zákony duševními, pakli tvůrce krásna za podklad myšlénky si bere vyvrhel lidstva. Proto též tak málo je teď zástupců pravého umění, protože odcizení jsou nám rození Matejkové nešťastnou methodou, převráceným pojmem o pravé ceně krásy uslechtilé. Někteří z našich umělců, jak doslycháme, bez modelu se neobejdou i podobají se nasrže jarmarečným řemeslníkům.

Než nejen že dilo podobného původu nemá ceny umělecké, jeť mimo to zhoubným umělci i pozorovateli. Kam umělce zavede, ukazuje odstrašující náš příklad. Nadějný výtečník hrstě peněz vychází na modely; živí je, kupuje jim šaty, cestuje s nimi, ano zaplétá se s nimi i v milostný poměr, jak se nešťastnému starci za vinu kladlo. Soud uznal jej sice za nevinnu, jsou však věci, jež práva svého výše hledají.

Mohl-li klesnouti kmet, kterak nepodlehne osidlu muž mladý. — Účinek děl znetvořené krásy a pošpiněné čistoty nestoudnou drzostí ještě hůře jeví se na pozorovateli.

Není svůdnou nikdy nahota skutečná tak jako obnaženost polozakrytá aneb dokonce leskem a půvabou barev vyfintěná. Paříž je matkou tohoto kultu nahoty, po ní opíčí se Mnichov, Vídeň a ostatní sídla akademické malby, jež závodí téměř šíleně v moderním tom „klassicismu“ o přednost.

Kdyby aspoň církevní malba ušetřena byla rozehnilé náказы modelářství! Ale ne, zdivočelá malba nemá dosti svých kaluží i brousí ustavičně do zahrady posvátné i do chrámu. Bičem na takové vetřelce je přísný soud kritiky v pravdě znalecké z cely klášterního umění. Metla tato musí se vzpružiti a sesíliti, aby vyhnala z chrámů modloslužebnické jarmareční konkurrenty a vyčistila svatyně od nešvaru vkořeněného. Dost často se potrestá neopatrnost patronátu neb dobrodinců jakožto zákazníků v příčině této. Historika jedna vypravuje, kterak v jisté pohorské vesnici zavolali si akademického malíře, aby jim na hlavním oltáři vymaloval sv. patrona chrámu. Malíř hledal si nejprv model. Chytil kdes v hospůdce člověka, jenž se mu líbil a obdělal ho na plátno. Občánkové těšili se již na nový obraz, s nímž umělec velkou dělal drahotu. Když pak nadešel svátek patrona sv. den poutní, shromáždili se s dychtivostí v kostelíčku, aby obraz svého patrona odhalený nenasytnými zraky uvítali. Než jaká hrůza je obešla, když místo svatého obličejce, spatřili tam několikráte trestaného zloděje, šejdíře a opilce po všem vůkolí známého. „Pryč s takovým světcem, nechcem toho kriminálního ani vidět!“ —

Obraz byl stržen téhož dne a slavná obec doptávala se teprv na církevního mistra. — Jak hnusiti se musí každému poněkud jen obezralému v kráse a umění nazírateli namazaná světice na obrázku, která připomíná některou děvku z ulice aneb exemplář sebraný kdesi v nalézárně!

Obrázky také hyzdí naše jméno, znešvařují v lidu vkus jsouce hříšným zneuctěním svatých a světic Božích. Běda umění, jež stalo se tržištěm konkurentů, jež strženo jest do sprostého výtěžkářství! Tu kdesi v listu čelním zdrtí svou kritikou ve feuilletonu náhončí strany naturalistické církevního malíře, aby jinde výtěleček uchvátili. Zaslepený zákazník povolá pak do svatyně svatých muže, kteří do nedávna štětce své zkoušeli na obnažených bohyních a bůzcích v domě, kde smyslnost své orgie slaví. Kterak může pak kostel povznášeti příchozí k velebnosti božské, ku představě krásy nadpřirozené, když zavlečen sem byl směr umění úplně pohanský?! —

Vracíme se ku prof. Graefovi. Alféra jeho je výstražnou známkou všeobecné kleslosti v umění, ovšem snad bezvýslednou. Na methodě malířů asi mnoho se nezmění. I kdyby prof. Graef úplně byl nevinný a padl do rukou sprosté lůzy výtěžkářské, je přec tím před tribunou veřejnosti odsouzen celý směr zavedeného umění, jelikož pohoršení, jaké se jím působuje, jest mnohonásobné a dalekosáhlé. Dočítáme se, že celý process jeho pro svou pikantérii tiskem bude vydán. Nebylo tedy dosti na hluku a povídačkách o celé té delikátní události, která tiskem a novinami i k uchu nedospělých se dostala, ještě se to vyšpikuje, omastí a se saláty upraví pro „rozmarňé“ čtenářstvo.

Damian.

Co máme souditi o křesťanských poutích?

(Odpověď na časovou otázku.)

Protivníci křesťanských poutí vytýkajíce Církvi jich neúčinnost i škodlivost pomáhají si těmito důvody mínění své potvrditi. Oni praví:

1. Poutě jsou novotou a výmyslem kněží.
2. Jest jednostejno, kde se Bohu klaníme.
3. Z poutí nejde věřícím žádného užitku.
4. Poutěmi podporuje Církev nemravnost, pověrečnost a tuláctví.

Úlohou naší jest dokázat, že všechny čtyry zde uvedené námitky jsou lživé a summou nemají do sebe žádného významu.

Původ a počátek poutí hledati nutno již v nejtemnější dávnověkosti. O starých pohanech nám řečtí i latinští spisovatelé vypravují, že měli místa zvláštním a velikým památkám své věrouky zasvěcená, k nimž častěji putovali.

O starých Židech čteme, že putovali do Hebronu (II. Král. 15, 7.), by pomodlili se na hrobech svých patriarchů, Abrahama, Isáka a Jakoba (I. Kn. Mojž. 23, 19, 25, 9. atd.); by úctu vzdali a vyplakali se na hrobě nezapomenutelného Davida krále (III. král. 2, 10.). Rovněž putovali až do dalekého Silo, kde chloubá celého národa, totiž archa úmluvy chována byla. Čtemeť (v I. Král. 1, 3.), že Elkana, otec Samuelův v určité dny vstupoval do Silo, aby klaněl se a obětoval Pánu Zástupův. Tam rovněž vyprosila si Anna, manželka Elkanova, na Bohu syna Samuele (I. Král. 9—12.)

V dobách pak pozdějších zákonem bylo lidu israelskému rozkázáno, „aby se každý z pohlaví mužského třikráte za rok před Pánem Bohem ukázal“ (II. Mojž. 23, 17.). Zákonu pak tomuto nejenom sv. Josef a Panna Maria dobrovolně se podrobili, než i Pán Ježíš jsa chlapcem dvanáctiletým putoval do Jerusalema a později s učenníky svými pospíchal tam ku každé slavnosti. Jeho příkladu pak následovali zástupové z blízka i daleka, lidé chudí i bohatí, prostí i učení. Zvyk pak tento putovati do svatě země udržel se až po dnes. Tímto způsobem se poutě vyvinuly a udržely až na naše doby. Vidíme tedy, že původ poutí není nový, ale že z dob prastarých přišel až na nás a my si ho vážíme, jako svatého odkazu a dědictví po praotcích svých.

Co se týče druhé námitky, že prý jedno, kde se Bohu klaníme, odpovídáme následovně:

Jest sice pravda, že na každém místě a v každém chrámu klanění a modliti se můžeme k Bohu. Než jisto jest, že ne každé místo a každý chrám stejně rozněcuje srdce a mysl lidskou k modlitbě. Jest to jako v přírodě. Jsou místa, jež na srdce naše více působí, a ty my s radostí vyhledáváme. Tak i mysl naše více k modlitbě a citu zbožnému se povznáší, kde nějaká znamenitá náboženská událost se přihodila; kde Bůh moc svoji zázraky projevil, kde některého ze svých vyvolených zvláště oslavil, kde svatí mužové žili a svým životem místo ono posvětili, kde jejich ostatky se chovají; na takých místech srdce lidské dojmům přístupnější, tam mysl člověka více látky bere k rozjímání a uvažování a tam každý důvěrněji v strastech svých k Bohu se utíká. Poutník pak jsa vzdálen tělem domova i myslí jest vzdálen domácích starostí a může tedy nevyrušován oddati se zbožnosti. Doma jest tomu jinak. Tu nezřídka domácí zaměstnání v mysl se vrací e taktó pobožnost roztržitou činí.

Mimo to i novota místa poutníka mocně dojmá a k větší pobožnosti povzbuzuje. Vstoupí-li poutník pojednou do chrámu velebného a okrášleného, když přítomen jest mši sv. sloužené četným duchovenstvem, když slyší slovo Boží z úst cizího a v takém případě obyčejně výborného kazatele, tu bývá v srdci svém mocněji dojat, než v chrámu Páně domácím. To jsou tedy důvody, proč záhodno i jinde Bohu se klanění než v chrámu Páně místním. Na námitku pak činěnou, že poutě nepřinášejí žádného užítku, odpovíme krátce.

Poutě nesou užitek a sice užitek mnohý!

Ony nás vedou předně:

k větší pobožnosti. O tom mluvili jsme již dosti svrchu, zde jenom podotkneme, že mimo vše uvedené co k pobožnosti o poutích povzbuzuje, ještě přistupují se strany poutníků vznešené a utěšené příklady pobožnosti a vroucnosti. A kdo nezná mocný účinek a moc dobrých příkladů? Tam jeden druhého vzdělává, jeden druhého rozněcuje, jeden druhého horlivostí předejíti pílí. Zde vyplňují se slova Žalmisty: „Se svatým svatým budeš, s mužem nevinným nevinným učiněn budeš a s vyvoleným vyvoleným budeš. (Žalm 17, 26. 27.)

Dále povzbuzují poutě:

k činění pravého pokání. Cestou může poutník dokonale nitro své poznati, ošklivost nad hříchy vzbuditi, pravý úmysl učiniti. Na místě

pak může každý, bez ostychu cizímu knězi se vyzpovídati, snad přemnohé svatokrádežné zpovědi napravit a nový lepší život započítí. Mimo to obdařeno každé poutní místo mnohými odpustky a těchto pravým pokáním každý poutník nabýti může. —

Konečně jsou poutě:

prostředkem záslužnosti, a to pro svou dobrovolnost i svou obtížnost. Činí-li člověk něco dobrého nad povinnost, má v nebi zajisté zásluhu. K těmto skutkům nad povinnost patří na prvním místě poutě spojené s mnohými obtížemi. Proto kdo putuje z pravého, čistého úmyslu má zajisté u Boha zásluhu a to zajisté dosti veliký užitek z poutí!

Zbývá nám ještě promluvit o námitce poslední, totiž že Církev sv. trpíc poutě podporuje nemravnost, pověrečnost a zahálku. Poznali jsme s důstatek příčiny, z jakých Církev sv. poutě schvaluje. Nyní odpovídajíc na poslední namítku nám činěnou, vizme, kdy církev sv. putování zavrhuje.

Ona zavrhuje a přísně zapovídá poutě, dějí-li se:

1. z pouhé smyslnosti, a ku tropení kterékoli neřesti. Kdo by putoval, aby vzdálen domova, manželky a dítek, neb syn rodičů svobodněji hýřiti mohl; kdyby putoval, aby pod rouškou pobožnosti měl příležitost jídlu a pití směleji se oddati a obžerství sloužiti; kdo by putoval, aby od přísného oka svých rodičů a dozorců vzdálen nabyt vhodnější příležitosti k páchaní své vilnosti — ten by ovšem nebyl pravý křesťan, byl by pohanem, ten dával by svatého psům a metal drahých perel před svině. — (Mat. 7, 4.) Putování takové Církev neodporučuje, nýbrž zavrhuje a přísně zapovídá a trestá.

Církev dále zavrhuje poutě, konají-li se:

2. z pověrečnosti. Jsou lidé, kteří jenom o samých divech a zázracích sní, obrazům moc divotvornou připisují, každým krokem na pouť aspoň jeden hřích za očistěný mají, o každé a po každé pouťi z komarů divotvorné velbloudy mezi lidem roztrušují. Takové poutníky odsuzuje Církev svatá slovy: „Trhejte srdce svá a ne roucha svá“ (Joel 2, 13.). —

3. Konečně odsuzuje Církev svatá poutě těch, kteří se do řad poutníků vtírají jen z lenosti, nalezajíc takto záminku, na čas těžkým pracem se vyhnouti. Jak se může líbiti Bohu taká oběť, ana se obmeškáním povinností přináší? Putovati a doma práci zanechati, péči o rodinu z mysle pustiti, je právě tolik, jako z kradeného almužnu udělovati. O těch platí slova Spasitelova: „Blázní a slepci! tyto věci jste měli činiti a oněch neopouštěti; vůdcové slepi, kteří cedíte komára, velblouda pak požíráte!“ (Mat. 23, 23. 24.)

Seznali jsme tedy, jak církev svatá o putování smýšlí. Jest-li že se putování od některých zneužívá, není tím vinno putování samo, ani církev svatá, nýbrž zlomyslnost lidská, poněvadž proti vůli Církev svaté putuje a v jed mění to, co jiným jest lékem spásanosným. Proč tedy k vůli několika špatným lidem zavrhovati poutě zcela? Zdaž podetneš strom, že na něm mimo dobrého i červavé ovoce se urodilo? Pročež zachovejmež se i zde dle rady sv. Pavla: „Vše pak zkoušejte, co dobrého jest, toho se držte.“ (I. Thes. 5, 21.)

(Alfa.)

V jakých kapličkách starokatolictví se káže.

Starokatolický rej provozoval se v těchto dnech na severu Čech. Hrdinou jeho jest každému vrabci v severních Čechách známy papínek Nittel, jehož pověst odstrašuje každého poněkud jen počestného odpůrce víry neb svobodomyšlníka. Přezdvají mu farářů, ač titulu toho již dávno životem svým bezpříkladným se zbavil. Tento sektářský falcios svolal schůzi do jedné z hospod podmokelských, aby sířil zde zásady odbojně vášně, jež jmenuje náboženstvím starokatolickým. Stal se zástupcem moderního nevěrectví

v Čechách, jež si rádo jméno katolické přikrádá k vůli reklamě, způsobem zcela obyčejným. Oženil se totiž, byv dříve katolickým knězem. — V neděli dne 11. t. m. oznámeno bylo, že shromáždí se „katechumeni“ nové víry v hostinci Gramově o 2 1/2 hod.

Již dlouho sezvánělo se sklenicemi prázdnými i plnými než očekávaný „apoštol“ se dostavil. Teprv ve tři hodiny přijel vlakem a než upravil svou toaletu a náležitě se posilnil, uplynulo opět čtvrt hodinky. Mnozí z netrpělivých čekatelů nového náboženství již dávno byli pokřtěni, — chmelem.

Smrdutá síň, začazená, v níž pro dým nebylo kazatele viděti, sloužila tu za kapli. Stoly posety byly lampičkami s naplněným malvazem, a místo modlicích knížek zastupovala „Neue Freie Presse“ a jiné plátky židovské i liberální. Podivný růženec louskala stoličná odpočítávajíc korálky, jež znamenaly vyprázdňené sklenice pijaňů. Kazatelna byla velkoněmeckými barvami okrášlena. Za hluku neobyčejného vystoupil aranžér „reformátorův“ nějaký praktikant z fabriky, aby zahájil schůzi. Pan „farář“ vystoupil na kazatelnu i jal se mluvit. Než v tom ozval se upozorňující hlas z obecnstva, že není dosud předseda zvolen. Nastala honba po předsedovi. Jedni chtěli Perlska, druzí Funkeho. Zvítězil první; netroufal si však předsedati, snad že již rozum jeho přílišně byl samotokem pozdvižen, i povolal k úřadu tomu pana doktora, ten tomu přec lépe rozumí. Zcela okouzlený a opojený takou důvěrou, pozdvihl nově zvolený pan předseda svého hlasu i sehnal nakvap několik slov o „Dobré německé věci.“ Prohlásil svůj úřad za velmi obtížný (inu jak by ne!) a vyhradil si napřed, aby se panu „faráři“ do řeči neskákalo. Než věc nechtěla pokračovati tak hladce, jak byla ustrojena. Zpropadení interpellanti! Kde se vzali, tu se vzali rozhodní katolíci mezi nimi Ex. p. hrabě Lev Thun a farář Langer i připomenuli panu předsedovi, že schůze je veřejná a že pan předseda sám vyzýval v úvodní řeči své ku volnému slovu, jež i na programu stálo. Prohlásili dále, že protestují proti takové schůzi, kde volné slovo se odejímá a odešli. Náhonci nešťastného proroka provázeli odchod jejich vítěznými skřeky. Když pak po druhé vystoupil apostata na tribunu, ozvalo se hlučné mručení s názvy málo lichotivými. Mnozí z posluchačů totiž znali již životopis starokatolického reformátora a proto uvítali řečníka nevlídně. Agenti Nittelovi vynasnažili se pak dupáním, tleskotem rukou jakož řevem svým hlasy nevole udusiti. A teď to šlo jako ve mlýně. Mlelo se na plné kolo a semlelo se toho asi mnoho. O čem se mluvilo, a jak se schůze skončila, můžeme se snadno domysleti. Mnozí z tohoto starokatolictví a ze množství požitého trůnku odnesli si domů pořádnou — kocovinu.

Takové náboženství vyplácí se nejvíce šenkýřům, ale prašpatně rodinám doma.

O kráse naší sv. Církve.

(Od V. B.)

D o d a t e k.

Především jest nám opraviti z předešlého pojednání chybu v slovosledu, jež na 356. str. 26. řádce se octnula a smysl valně ruší; má státi: O jakým leskem v oku pohlží zbožná děva na Nejsv. Svátost v hostii, atd. Jako doklad k prvním řádkám onoho článku slouží zde něco ze skutečného života.

Jednou rozpředla se řeč v kupé třetí třídy na železnici o bezženství katolického kněžstva. Jedna strana schvalovala celibát kněží, druhá jej zavrhovala jako něco nepřirozeného. V hádce dotázán byl sedící v koutku žid, jenž všemu jen naslouchal, aby se vyjádřil, co on o tom smýšlí.

A co odpověděl žid?

Pánové, nejsem žádný bigotní člověk, mnoho jsem procestoval krajin a viděl rozdíl v náboženství, ale žádný rabín, žádný pastor, žádný pop ne-

udělal na mne takového dojmu — jako mladý katolický kněz — ten se mi vždy zdál nade všechny vznešenější, před ním mám vždy úctu.

Že protestanté se vyjádřili o „Božím Těle“ — tak jak řečeno, to potvrdí i jeden professor university. A že si katolíci libují v májové pobožnosti to dosvědčí ti, kdož v Niklasbergu u Aše pastoraci vedli. Mnoho tu evandělsků této pravé pobožnosti u večer se účastní.

Konečně že katolické náboženství má vliv na mravy, ba i na zevní krásu svých vyznáváčů, dosvědčuje porovnání katolických obyvatelů v Palestině a vůbec na východě s jinověrci. Známo, že orientální ženy málokdy krásou vynikají, což každý cestující do Egypta neb Palestíny potvrdí; však co čteme o obyvatelích Betléma, již jsou většinou katolíci?

Světskému oku nápadny jsou stepilé postavy mužů i žen, které nás ovšem také upomínají na nejvznešenější zjevy z dob biblických. — A tyto ztepilé ženy tak lehce a svobodně se pohybující, nejsou východní otrokyně, nýbrž pro své ctnosti vážené ženy křestanky. (Svétozor r. 1875. k obrazu „Betlemka“ dle fotografie.)

M a r c i a.

Podle francouzského Joh. Kuffnerová.

Překrásný nastával den. Sotva že první paprsky slunka pozlatily temena pahorků římských a zaplály na nádherných stavbách Neronových, již hemžilo se ulicemi množství svatečně vystrojeného lidu. Téměř bez ducha, jako o závod stoupalo vše k náměstí Vítěznému, nedaleko výšiu Vatikánských, jež bylo svědkem posledního pokoření Římanů, ale také svědkem neslýchané úcty prokázané kdy smrtelníkům. Dnes připravovalo se tu obyvatelům divadlo nevidané dosud v Římě vítězoslávy.

Titus, syn Vespasianův, který už ve mnoha bojích hrdinou se vyznamenal, vracel se z výpravy judské, a senat římský uchystal vítězi slavnostní uvítání. Proudí lidu valily se ze všech stran, aby neušlo jim vzácné podívání na vítězný průvod, ve kterém za vozy vítězů vlečení budou nesčetní zajatci a vezena kořist ceny nezměrné. I bohové římské měli bráti účast v podílu vítězném, neboť přivázel hrdina dle vypravování lidu, Jupiterovi z Capitolia i trosky z Boha Židů, zárlivého toho Boha, kterýž chtěl býti ctěn sám jediný.

Plukovníci vavřínem ověnceni a v hedbávné pláště zahalení sestavili se v řad před branami města a vojní vstávali od hodů, jež byly jim připraveny před vítězným obloukem. Konečně polnul se průvod a nesčíslné davy zajasaly nadšeně.

Uprostřed všeho tohoto přepychu přímo za vozem vítěze krácel řetězy spoután a ve smutek oděn Simon, syn Goriaše, správce země judské po čas obležení Jerusaléma. K smrti odsouzen zobrazoval národ svůj zničený a zajatý. Obřady daly se podle dávného obyčeje; hrdinům podávány zlaté a stříbrné sochy „Vítězství.“

V prvním voze bylo zříti císaře Vespasiana; ve druhém přijížděl hrdinný Titus a podle něho na numidském oři klusal Domician, mladší Titův bratr. Titus oděn byl v hav bohů. Purpurový plášť zlatem roubený splýval mu s ramen, drahocenné náramky budily obdiv diváků a věnec vavřínový korunou zakrýval mu skráně. Vůz jeho ze zlata a bronzu uměle zhotovený byl poset drahokamy a před ním hrdě vzpínalo se dvojí spřežení běloušů zlatým řemením sepjatých. Čtyři otroci s olivovými věnci a v dlouhých bílých pláštěch řídili ušlechtilá zvířata. Poblíž vozu krácel otrok, jemuž bylo stále k vítězi volati: „Pamatuj, že jsi jen člověkem.“ A Titova skoro vážná tvář uprostřed všeobecného opojení zdála se světu ukazovati, že i beze slov těchto byl si vědom, jakým nástrojem byl v ruce Boží při záhubě města Jerusaléma.

Celé vojsko náledovalo vůdce svého a za ním jásavé proudy lidu, utlukující teprv při vchodu do Capitolia. Ale tu rozhostilo se ticho hrobové, všechněch zraky obrátily se k Simonovi, knížeti Judskému, kterýž vyvlečen před zástupy, mrskán byl od liktorů a posléze odveden do vězení, kdež určena mu smrt zadávením. Za nedlouho také objevil se již liktor před Titem oznamující smrt jeho slovy: „Actum est.“ (stalo se.)

Znova zajásalo množství: Titus vešel do chrámu a hlasitě jal se modliti: „Mocný Jupiterě a vy bohové nesmrtelní, již přebýváte ve stánku tomto, děkuji vám, že až dosud bděli jste nad říší římskou, vzrůstu jí dopřáli a jí chránili vítězým ramenem mým; nyní přeji si již jen, abych ji zveleboval víc a více a šťastnou ji učinil.“

I položil k nobám bohovým větevku olivovou, svůj věnec, a obětoval vlastní rukou oběť zápalnou. Po té spořádána senátem nádherná hostina, kterouž ukončena řada slavností celého radostného dne.

K večeru nabyly ulice již zase obyčejného vzezření, jen chvílemi ujtžďěl jimi opozdívší se vůz některého patricia.

V jednom z těchto vozů se dvojím spřežením bujných vraníků, jemuž dvanáct liktorů volnou dráhu klestilo, seděly čtyři vestalky bíle oděny a dlouhými závoji zahaleny. Lid uctivě jich pozdravoval.

Marcia Sulpicia zvala se jedna z nich, děvka z rodiny urozené, jako většina knězek Vestiných. Sotva že vrátila se domů a za pomoci Léy, své otrokyně, odložila klenoty a drahokamy, přistoupila k oknu, aby ještě užila svěžího vánku nočního.

Ráda sedávala v tichu pozdní hodiny a rozmlouvala se starou Leou.

„Byla to dnes krásná slavnost, ne-li, Léo? Dávno již asi Forum podobné nevidalo. Obdivovala jsi se průvodu a slávě?“

„Ano,“ řekla otrokyně, „a přece viděla jsem již nemálo podobných v životě svém.“

Léa sloužila již po dlouhá léta v domě vznešeného Sulpicia. Sama vychovala Marcii a následovala ji i do chrámu, když dívka veleknězem byla vyvolena za kněžku Vestinu.

„Viděla jsem,“ jala se vypravovati, „vítězný vjezd Germanica, kterýž pokořiv barbary na severu přivážel sebou posledního orla, kterého Varus v rukou Arminiových zanechal. Viděla jsem slavnosti pořádané na počest Caliguly, jenž by byl tak rád oslavován býval vítězem, ač nikdy nevítězil. Viděla jsem Nerona, kdy vracel se z Řecka, kdež ani Galů nepokořil ani Germanů, ale dobyl ceny při hrách olympických. Toť byla arci vítězosláva!“

„Ale Titus,“ pravila hrdě Římanka, „jest skutečným vítězem a nepřítel jeho byl brozný. Viděla-lis zajatce, veliká knížata judská? A přece Léo, divadlo, jež mělo mi v srdci probuditi jásot a radost, našlo srdce moje chladné jako led, ano zdá se mi téměř, že budila se mi v něm útrpnost s ubohými zajatci. Běda! Či zkažena jest ve mně krev statečných předků mých? Či nejsem hodna jména Římanky?“

„Naopak, milé dítě, pochváleno budiž nebe, které obdarilo tě láskou a dobrotou, neboť to zajisté nejušlechtilejší jsou ozdoby srdce dívčího.“

„A národ židovský, druhdy tak slavný, měl by úplně vymizeti s povrchu země?“

„A přece národu tomuto bylo slíbeno, že panovati bude celému světu.“

„Aj, co pravíš, Léo? Slib podobný dán byl jen následníkům Romulovým, jen Římané měli světu panovati.“

„Ty tedy neznáš proroctví bohů římských, dceruško?“

„Nerozumím ti, Léo.“

„Slyš tedy: Císař Augustus znepokojen osudem říše své, a nevida v okolí svém nikoho, kdo by jej upokojil, otázal se orakula zvaného Pallor a tento odpověděl panovníku: „Dítě hebrejské, Bůh sám a Pán všehomíra káže mi, abych ustoupil a vrátil se do pekél.“

Později ušel Augustus v nebesích oltář na kterém Panna nevýslovně krásná chovala dětátko na rukou svých; a uzřev to zaslechl slova: „Tot oltář Syna Božího.“ I poklekl Augustus a klaněl se božskému dítěti, načež později kázal vystavěti oltář s nápisem: „Prvorozenci Božímu.“

„A toto božské dítě“, zvolala dívka, „kteréž je určeno, aby světem vládlo, Léo, narodilo se již? Sestoupilo již mezi smrtelníky, či až pro jiné časy jest předpověděno? Rci, co dalo se s ním?“

„Žilo již, Marcio, zvěstovalo nauku svatou, nebeskou. Ale zlí lidé pronásledovali je a odsoudili ku smrti kříže.“

„Kříž jest údělem otroků,“ pravila Marcia, „a kdež jest tedy jeho království?“

„Aj dítěto to panuje již, ale zákonem svým a naukou!“

„Kdo však učí těmto jeho zákonům?“

„Za panování Claudia přišel do Říma cizinec. Hlásal nové náboženství a zavrhoval modly, kterým v Římě stavěny byly skvostné chrámy. A kázal, že nové náboženství zvítězí nejen ve hradbách římských, ale všude po celém, širém světě. Domyslíš se snadno, jak asi uvítali jej dvořané Cesarovi.“

„Posmívali se asi jeho báchorkám?“

„Leč on přece mluvil pravdu. Mnozí Římané přidali se k jeho učení; přemnozí žáci jeho naučili se lásce k bližnímu, pokoře, dobrotě a mravnosti. Posléze zemřel, ale náboženství jeho žije a jisto jest, že překoná svět.“

„On zemřel?“

„Ano, dceruško, zemřel i společník jeho Pavel, kterýž tytéž pravdy hlásal učencům Korintským a Aténským. Nero kázal oba usmrtiti. Či nepamatuješ se na hrozná divadla z časů Neronových?“

„Vím, že za vlády Neronovy byla divadla podobná obyčejem.“

„Ukrutník ten poručil zapáliti Řím a zuřicímu lidu poštvanému vrhl do rukou nevinné křesťany, pro které vymýšlel muka nejkrutější. Kázal přivázati je na kůly smolou natřené, aby byli mu živými pochodněmi ku slavnějšímu osvětlení jeho zahrady. Sám pak převléknuv se za vozku, projížděl se množstvím na kočárku svém. A hrdinové, kteří tiše, beze slova, ano s radostí dali se mučiti za pravdy poznané, to byli křesťané!“

„Léo!“ zvolala mladistvá kněžka, „Léo, byla bys ty snad také křesťankou? . . .“

Otrokyně sklonila hlavu, načež pozvednuvši prst k nebesům pravila vážně:

„Kéž není od nás daleká chvíle, dceruško, kde i tebe osvíti s hůry paprsek svaté vědy, svaté pravdy Boží! Pak zemru pokojně a radostně.“

(Pokračování.)

Kulturní listy.

K. V těchto dnech slavila se v Praze — kde v které čtvrti, na tom nezáleží — svatba z třídy úřednické s neobyčejnou nádherou. Pravilo se, že nevěsta měla zlatem vyšívané šaty, jež prý stály plných 900 zl. Často čítám a častěji slyším, že v kruzích úřednických a to nikoliv vždy nižších, panuje zhusta nedostatek, že nemůže se se služným vycházeti a že musejí dělati se dluhy, kteréž nezřídka zakončují se před civilním, obchodním, ano i trestním soudem. Defraudace v bankách, na poštách a jiných úřadech jsou dnes stálou rubrikou novinářskou. Otcové rodin nejen občanských, ale i úřednických — při pivečku! — stěžují si vzájemně na parádivost a marnivost svých paníček a dcer a přece dcera úředníka vlekla na sobě svatební, zlatem vyšívaný šat v ceně 900 zlatých! Když podotčená nevěsta před zástupy lidu do kočáru vstupovala a všecko se ne tak její kráse, jako jejímu šatu divilo, tu jakási žena, obstarlá již, s putnou, uhlím počerněnou na zádech hlasitě povzdechouc si plačtivě zvolala: a já, když jsem šla k oltáři, měla jsem na sobě šaty

ještě nádhernější! a co jsem teď? Můj muž býval ještě před 10 roky bohatcem, měl v Praze tři domy a je teď u sv. Bartoloměje (ve městském chudobinci)! Kdož ví, jak se této za deset let povede! —

— Ba že ba! — souhlasily ženy z bytů podzemních.

O slečně Pospíšilové vypravuje se, že když ponejprv vystoupila v německém divadle v úloze panny orleánské, měla na sobě šaty, jež prý stály přes 2000 zlatých. Než dejme tomu, že o celých 1000 zl. bylo přehnáno, tolik aspoň pravda je, že divadelní princezky vůbec vyvinují přepych přímo báječný, kterýž zle působí na všechny vrstvy občanské. Moderní divadla vespolek závodí v přepychu. Deset, dvacet, padesát i sto tisíc zl. věnovati na výbavu nového kusu, je něco již obyčejného. Výbava balletu „Excelsioru“ v našem Národním stála prý 34 000 zl. Hra, či tanec tento sám o sobě nemá pražádné ceny, vše v něm působí na oči a probouzí v diváku pocity, jež činí ho se skrovným jeho postavením nespokojeným. Úžasná nádhera na divadlech působí nakažlivě na kruhy občanské. Za dob velikého Shakespeara před 250 lety znázorňovalo se na divadle londýnském bojiště dvěma křížem přeloženými meči. Dnes bojiště vyznačí se pávabnou dekorací, která stojí několik tisíc zlatých. Klasická dramatická díla Shakespeara dávala se na jevištích o málo nádhernějších, než-li jaké dnes u nás na některé vesnici mají a za to dnes provozují se prabídne francouzské frašky, jež ve vzdělaném diváku vzbuzují hnus a v nevzdělaném zhusta zhýralost a jež nádhernou výbavou dlouho přitahují obecnost. Tažme se, kolik do roka kusů opravdu klasických dává se na uvedených divadlech? Kusy dobré nemají diváků, kdežto frašky druhu dosti triviálního naplňují pokladny divadelních ředitelů. Tito omlouvají se: my bychom raději dávali kusy klasické, jen kdybychom na ně měli diváků! V čem tedy vězí příčina zkaženého vkusu obecnosti? Odpověď: v tom zmáhajícím se všobecném, nízkém požitkářství. Leč i toto požitkářství jest opět jen nutným následkem něčeho jiného, jež nazývá se: úpadkem v í r y, úpadkem života náboženského. Úpadkem víry upadají i mravy a úpadkem mravů upadá i vkus. Co není mravné, není nikdy hezké, proto jen člověk mravů zkažených může zalíbení míti na cetkách kupletářů a šprýmařů.

Špatný, necudný divadelní kus musí oku lákavým učiniti se nádhernou výbavou jeviště a nádhernými šaty hereček, musí uchu zlahoditi se pikantní hudbou, což budí v širším obecnstvu zálibu v triviálnostech, zálibu v nádhře nepřiměřené. Mnohá žena neb dívka občanská pocítuje v sobě touhu, vyrovnati se té divadelní princezně, kterouž na jevišti v přepychu vidívá.

V té věci moderní divadla velmi zle působí.

Když jsem v těchto dnech po staroměstském náměstí šel, bezděčně utkvěly mi oči na památné soše mariánské, kteráž roku lonského nákladem města se „restaurovala.“ (!) Povšiml jsem si restaurace prašné brány, restaurace štítů na staroměstské radnici. Kterak chudoučce vyhlíží restaurace sochy mariánské na proti nádherným zlatostkvoucím restauracím jmenovaným. Ten někdy zlatý plášť matky boží jaký je opršalý! A přece sebralo se v loni na restauraci této sochy okolo 1500 zl.

Proč medle nechávají se peníze tyto ve spořitelně ležeti? Proč neužilo se jich ihned podle vůle zbožných dárců: k úplnému a důstojnému obnovení, t. j. pozlacení celé sochy. A kdyby bylo nedostačovalo 1500 zl., nuže bylo by se sebralo druhých a třetích 1500 zl., až by obnova sochy byla dokonána. O úpadku náboženském v naší slovanské Praze nic nesvědčí tolik výmluvně, jako ta opršalá socha mariánská na staroměstském náměstí. Mám za to, že tato připomínka postačí, aby příštím jarem opět započalo se s důkladnější její opravou.

Pravda, že socha ta dosud mnohým v Praze stojí v cestě, a proto zdá se mi, jako by opět měly dít se pokusy na její odstranění, jelikož oprava její jako by úmyslně vypadla tolik schátrale. Je-li Praha naše slovanskou, musí nutně býti též mariánskou. Co slovanské jest i mariánské. Slovana bez něžné úcty mariánské nelze si ani mysliti.

Více dnes, než kdykoliv jindy probouzí se ve světě katolickém úcta mariánská, k níž otcovsky nás zve svatý Otec křesťanstva.

Dostalo se mi v těchto dnech dojemného dokladu úcty Mariánské.

Úředník jakýsi byl ve službě několik let u jistého českého kavalíra. Byl ve službě velmi svědomitý a dobrotivý. Ubohým dělníkům často poskytoval dary i zálohy ze svého skrovného služného. Nepřízní jakousi, aneb udavačstvím byl ze služby propuštěn bez výslužného. Nyní sám a sama bloudil světem o zaměstnání se ucházející, leč marně. Jistý úředník v Praze, jenž jeho poctivost znal, udělal mu časem podpory, ovšem poměrně nepatrné. V této tísní přicházel k němu pokusitel, jenž mu našeptával: zoufej si! Leč důvěra v Boha a úcta k Matce boží pokusitele zaháněla. Zatím ale nouze dotrvala na něho vždy více, i pokusitel domlouval mu tím důrazněji: co tu chceš na tom světě, jenž tebe nechává hladý umírat! Zoufej si! Ještě neuposlechl. V této úžasné tísní upozorněna byla na něho jistá zámožná vdova v Praze, která nalezala záliby v mužích, jenž tolik statečně bídu svoji snašel. Vyvinul se z toho poměr jakýsi, jenž utvrditi se měl v těchto dnech u oltáře. Leč jinak usoudil Bůh. Před svatbou zemřela. Nyní oddal se její snoubenec smutku zoufalému. Takové rány osudu zrovna na práhu ku štěstí se nenadál. Avšak ku šťastnému ustrnutí dozvěděl se, že zeznulá nemajíc chudých přátel učinila jej hlavním dědicem značného jmění svého, jež páchá se na 70.000 zl.

D o p i s y.

Z našeho kraje.

(Slovanská jména na křtu sv.) U nás stává se čím dále, tím častěji, že otcové nebo kmoťři žádají, aby dítkám při křtu sv. dána byla jména slovanská.

Někteří pp. duchovní správceové činí, jak byli žádáni; jiní splní přání to v tom způsobu, že dávají a tudíž i piší před jménem slovanským jiná více obyčejná jména světců; jiní konečně slovanská jména — nejsou-li to jména patronů naší neb jiné země — úplně zamítají omlouvajíc se tím, že dle předpisu církevního sluší při křtu sv. dáti jméno některého svatého.

Otcové nebo kmoťři, když ten který duchovní jejich přání vyplniti nechce, odvolávají se k vůli většinu důrazu na jiné duchovní, kteří tu a tam na táž neb podobná jména křtili. A odpírá-li dále křtítel, povstávají z toho časem kyselosti; — ano známe též případy, že otec pro podobný spor nechtěl dáti dítko pokřtiti a jsa k tomu donucen, — odpadl od Církve i náboženství.

Křtítelové zavrhující vesměs jim n e o b v y k l á jména, činí — jak se nám zdá — časem více, než Církev žádá. Tato předpisujíc ke křtu — jména svatých, neb světic, navrhuje — dle našeho mínění pouze jména druhová na př.: luna, vlast aneb jména — vymyšlených neb báječných bytostí, jakož i jména výhradně pohanská.

Přede vším tedy nezavrhuje Církev jmen Svatých českých aneb vůbec Slovanských osob; — byť i tomu anebo oromu panu křtíteli nebyla známá jakožto jména skutečných světců aneb blahoslavených, na př.: blahoslavený „Hrozna.“

Rovněž zajisté nezapovídá Církev cizí jméno překládati do řeči české nebo jiné slovanské. Neboť i úřední, církevní listy překládají jméno Leo na české Lev, a tak přeložili si Srbové jmeno: Amant v Milan a naši předkové užívali místo slova Amand jmeno: Milota, místo Gaudenc Raďim a jiné stejným právem. — Že pak smí Slované a Čechové cizí jména slavisovati či je přiměřeně své řeči přetvořovati, nebude asi nikdo popírati, kdo uváží jak Řekové, Latinici, Němci a Čechové i b i b l i c k á jména každý svou zvláštní formou opatřil, na př. Mojžiš, Jan atd. — A tudíž směli a smí Čechové i nebiblická jména svatých čechisovati, tak Agnes v Anežka, Agatha v Háta, Judith v Jitka, Friedrich v Bedřich, Benedikt v Beneš a jiné méně obvyklé.

Namítá-li však někdo proti tomu, že Církev jest konservativní a že si tedy takových novot nepřejí: můžeme na to poukázati, že to nejsou vlastně novoty, ale obyčejně prastaré; a tudíž právě proto, že Církev konservativní, jsou oprávněné. Dějiny Palackého a Dějepis města Prahy od Tomka dokazují, že jmén českých v překladu neb v tvaru užívali naši předkové od počátku Círky v Čechách. (Viz jich rejstříky.)

Ano v dobách, kdy zřídka se ještě užívalo příjmení, bylo užívání jmen tak charakteristické, že prof. Tomek dle jmen křesťních poznal a určil národnost buď českou aneb německou u jednotlivých osob i rodin. Z toho patrně, že předkové naši křtili i na jména taková, která nyní někdo zavrhuje.

Naproti tomu žádají ovšem někdy otcové neb kmotří o jméno buď nově-utvořené jako „Vlastimil“ anebo je vyslovují nesprávně jako „Sláva“ čili Miloslava místo v Míroslava (Alfreda). Ten pak, kdo nepátrá po správnosti jména a křtí dle takových přání, uděluje patrně jména nesprávná a chybná.

Bylo by dle toho prospěšno k poučení křtítelů i otců a k uvarování mrzutostí, aby vydán byl seznam jmen křesťních úplnější, než se v kalendáři nachází, a aby zároveň při jmenech slovanských udána byla jména latinská anebo vůbec jména původní, by se snad i do matrik vepsati mohla. Asi takový seznam, jaký jest u církevního roku B. Kuldy, by snad postačil.

V H r a d e š í n ě 3. října 1885.

K. Š.

Obrázek patronálních poměrů. *) — V diecesi Litoměřické na rozhraní národnosti jest od počátku ledna t. r. uprázdněna malá fara Bezdědice na patronátě hraběte Arnošta z Valdštýnů. Do dneška však jest fara ta uprázdněna, ačkoliv mezi tím arcibiskupství Pražské a biskupství Budějovické po sobě již před delší dobou byla obsazena. A jaká příčina toho? — O faru tu, jak se z bezpečného pramene dovidáme, jsou čtyři kompetenti; mezi těmi též František Filip, farář v Mukařově, jenž jest již 20 roků knězem a 19 roků již na témž patronátě. Očekávalo se všeobecně, že fara ta také tomuto nejstaršímu kompetentu udělena bude — ale proti všemu nadání byl na faru tu praesentován nejmladší kompetent, jenž jsa teprv 8 roků knězem před 2 měsíci na jinou faru byl dosažen. Jakou nevoli ona praesentace mezi ostatním patronátním duchovenstvem a lidem, jenž z toho srdce přeje si, aby pp. patronové k duchovním, kterýž po mnohá leta na vinici Páně pracovali, byli spravedliví, způsobila, lze si snadno pomyslit. Proč právě nejmladší na onu faru byl praesentován? Mluví se ledacos! — Spravedlnost však sama si proklestila cestu; neb zdá se, že onen osmiletý kněz, jenž za 1/2 roku již na druhou faru byl patronem praesentován, sám nahlížel, že jiným starším duchovním tím se stala křivda a protož fary mu udělené se vzdal. Fara ta nyní znova uprázdněna; tedy již na desátý měsíc. Kdy pak asi se dočká obsazení? Proslychá se, že žádný z kompetentů o faru tu více nestojí. —

Minulého roku na témž patronátě bylo uprázdněné místo špitálního beneficiáta v Doksech. Ze čtyř kompetentů bylo místo to uděleno nejmladšímu knězi, jenž byl méně měsíců na patronátě, než ostatní kompetenti roků. — Takové panují poměry na mnohých patronátech. —

Z mnohých dopisů, jež jsem za příčinou vystoupení svého z redakce „Čecha“ obdržel, dovoluju si tuto uveřejniti následující:

Vysococtěný Pane Bratře!

Nabyv z více již výroků té jistoty, že z redakce „Čecha“ vystoupíte, nemohu než politování své vyjevití a dáti tímto výraz většiny duchovních a to výraz bolu ale i nelibosti. Dobrý jest časopis „Obrana“ potřebný byl „Vychovatel“, ale „Čech“ jest a zůstane nejpotřebnější! A toto místo nejvíce ohrožené, kde nebudete moci nahrazen býti, Vy nyní

*) Jelikož „Čech“ z jistých příčin o patronálních poměrech psáti nesmí, uveřejňujeme tento křiklavý doklad neblahých těchto poměrů v „Obraně“. Lid sám již nemálo na ně žehrá a zajisté posloužilo by se i víře lidu nemálo, kdyby konečně poměry patronátní upravily se.

Red.

opouštíte! Vy Jste provolal tak mnohoslibné heslo „acies ordinata“, a nyní Vy, vůdce silného voje, pouze rozdrážděnosti a osobní ulevě sveden, počínáte řady trhati, v nepořádek uváděti! Vy Jste spolehaje se na síly Svě, ještě redakcí dvou nových časopisů na se vzal, a tím Jste „Čechu“ ublížil. Já bych skorem tvrdil, že Prozíratelnost Božská přivedla Vás a povolala na dráhu žurnalisty — a Vy dráhu tuto z pohutek pouze osobních opouštíte! Domnívate se, že my duchovní, jižto jsme tak Vám nakloněni byli, krok tento Váš schvalovati budeme? Myslíte, že zájmy katolické u nás nepoškodíte? Snad ještě dorozumění jest možné. Podaří se Vám snad, pro „Obranu“ i „Vychovatele“ naléztí redaktora dobrého, a Vy budete moci síly Svě všechny věnovati „Čechu“, což se, jak jsme pozorovali, poslední čas, co Jste tak mnoho síly Svě rozptýlil, nedálo, na škodu věci dobré!

Opakuju: V „Obraně“ i „Vychovatele“ nahražen býti můžete, ale nikoliv v „Čechu“. Dá-li Bůh zdraví v schůzi „Družstva“ snad bude nám slyseti zprávy milejší! Bůh Vás posilí a obdař milostí Svoji!

Váš upřímný bratr

N. 1/2, 1885.

F. B.

Byl bych všechny přátelské dopisy, v nichž se mi vesměs politování vyjadřovalo z mého z redakce „Čecha“ vystoupení mlčky uložil si co milé upomínky na svoji mnoholetou žurnalistickou činnost co jedinou odměnu, již se mi dostalo a to od duchovenstva nižšího; avšak dopis svrchu uvedený pro obsah jeho nemohu a nesmím nechati bez odpovědi.

Místo všech širokých výkladů dovoluji si tuto podati můj denní rozvrh hodin, jež jsem za svého tříletého přebývání v Praze co vikarista a redaktor „Čecha“ zachovával, čili zachovávatí musil.

Ráno o 4. nejpozději 1/2 5. vstávání, byla-li práce důležitější a větší, vstával jsem o 2. ano časem i o 1. hodině po půlnoci. O 1/2 8 ráno obdržel sazeč za dveřmi stojící rukopisy pro „Čecha“. Pak jsem šel do chrámu Páně buď na mši sv. aneb na asistenci (do roku jest jich s nedělemi a svátky bez mála sto). Po mši sv. následovaly hory do 9. Po deváté musím vždy o překot spěchatí, abych se převlekl, případně nasnídal a záhy do školy dostal. Ačkoliv žádný z mých předchůdcův — proboštských vikaristův — nikdy do školy nechodil, byl jsem já přece ku školnímu černovu ve čtyř třídách přivázán. Po jedenácté hodině dopolední pádil jsem jako o závod skoro denně do redakce „Čecha“ — půl hodiny cesty — abych zde buď došlé dopisy upravil, svůj úvodní článek případně opravil a pod. Mezi obědem přečítaly se došlé dopisy a k tisku upravovaly, přijímaly též návštěvy, načež následovalo 1/2 hodínek pozdrimnutí. Byli-li některý list důležitější a neměl-li jsem po ruce posla, chvátal jsem velmi často sám po druhé do tiskárny, aby věc v čas do tisku se dostala. Nezřídka jsem za den i třikráte s Vyšehradu v zájmech „Čecha“ v tiskárně pobyl. Od 3—4 trvá chor ve chrámu Páně. Neměl-li jsem funkce — co kooperator — použil jsem času od 4—6 obyčejně k vycházkám do Prahy, abych přečetl si odpolední listy. O šesté večer čekalo na mne již množství novin domácích i cizozemských k paběrkování a k seznání politické situace, načež dělal se rozvrh na zítřejší den do „Čecha“.

O 1/2 desáté, nejvýš v 10 hod. večer chodím pravidelně spat, načež o čtyrech ráno nastal mi vždy tentýž rej. Svědkem tohoto mého jinak tichého a spokojeného domácího a takměř všeho mého života v Praze jest pan učitel V. Bosáček, s nímž byt i stůl svůj u věrném přátelství sdílím.

Po třech letech této mé činnosti zrušenal jsem s ustrnutím, že mé duševní ústrojí tímto mým „denním pořádkem“ nemálo trpí, ano jistá lékařská autorita dala mi na srozuměnou, že mohu připravovati se na katastrofu. Kdo ví, jaké ustavičné rozčilení vedení žurnálu a jmenovitě žurnálu katolického denně připravuje, nebude se diviti, že jsem to za tři léta, co jsem hlavním redaktorem „Čecha“ pobyl, šťastně až k bezesnosti přivedl. I uznal jsem za vhodné, starati se o ulehčení v svých pracích a to především tím, abych letos vzdal se vyučování ve škole, o němž mi ústy autoritativními bylo praveno, že povinností mojí není. Leč o tuto povinnost rozpředl se tuhý boj, jehož následkem byl v „Čechu“ známý inserát, jež začínal slovy: „Hledá se kněz“ a jež, jak se dovidám, 30—40 kněžských žadatelů přilákal. Inserát ten, měl mne poučiti, že za jednoho Kopřivu dostati lze na Vyšehrad třeba sto jiných. Byl ovšem inserát tolik fortelně napsán, že byl by málem všechny

tří vikaristy vyšehradské pohnul, aby o místo tak výhodné — bez choru a asistenci, věci vedle inserátu onoho naskrz vedlejších — spolu žádali.

Tedy po 14letém spolupracovníctví v „Čechu“ dostalo se mi v „Čechu“ odměny inserátem: Hledá se kněz! Zdaž by kde v některém liberálním, ať již nedím židovském listu, dostalo se za čtrnáct let redaktoru odměny takové?!

S jakými pocity dnes na list, jež jsem nejednou z osudné situace vytrhl, jemuž jsem nejlepší část svého života obětoval, pro nějž jsem tolik bojů podstoupil a pro nějž i tolik zuřivých útoků vytrpěti musil, — nyní pohlížím, laskavý čtenář snadno se domyslí.

„Čech“ v nynějším svém zařízení jest Sisifovým balvanem. Kdyby snad zjednáno mu byl redaktor třeba s nebe, něčehož s ním nepořídí. Sotva že balvan trochu výše vyvalí, srazí mu ho vždy někdo z ruky a Sisifova práce začne znova.

A nyní zodpovídá se sama sebou výtka, proč jsem si ke všem takuňěř nadlidským pracím přidal ještě nové, vydáváním dvou, nyní do konce tří listů vlastních. Dnes totiž při svých 50 letech musím teprv boj vésti o existenci. Toto předvídal jsem již dávno.

Inserát v „Čechu“: hledá se kněz! visí jako Damoklův meč nad mojí hlavou. Dnes moje existence, dokud ještě při síle jsem, spočívá v mém peře. Na duchovenstvu bude záležeti, zdaž existence tato bude aspoň poněkud pojištěna. Mám před sebou ještě mnoho práce, kterouž s pomocí boží míním podúknouti, za kterýmž účelem hodlám dosti brzy komusi poskytnouti příležitosti k opětnému inserátu v „Čechu“: Hledá se kněz! při čemž ovšem neopomenou to, co by z opatrnosti se zamlélo, patřičně doplniti. — V příštím č. „Obrany víry“ podám určité návrhy, jakým způsobem bylo by lze katolický denník zreorganizovati, existenci jeho pojistiti a s jakými podmínkami bych opět ochoten byl, do redakce vstoupiti. *Periculum in mora!*

Na Vyšehradě 19. října 1885.

Petr Kopal.

Obsah „Obrany víry“:

Dělá církev svatě? (Ku slavnosti všech Svätých.) — Moderní umění před soudnou stolicí mravnosti. (Damian.) — Co máme souditi o křesťanských pontěch? (Odpověď na časovou otázku.) — V jakých kapličkách starokatolictví se káže. — O kráse naší sv. Církvě. (Od V. B.) — Marcia. (Podle francouzského Joh. Kuffnerová. Pokrač.) — Kulturní listy. — Dopisy.

Proba!

Hodlám v občasných brožurkách vydávati nejkřiklavější zneužívání práva patronátního na škodu sv. víry a vážnosti katolického kněžstva u lidu. Komu by z pl. t. duchovenstva některé podobné případy známy byly, aneb jemu samému se přihodily, nechť mi to laskavě zašle. Za mlčenlivost ručím. Jen tím způsobem docílí kněžstvo, aby tento poslední zbytek středověkého nevolnictví vedle potřeb časových a podle spravedlnosti cestou zákonodárni za souhlasu Církvě konečně byl upraven, budou-li ty které případy zjevné nespravedlnosti ku kněžstvu lidu katolickému ve známost uváděny. Máme po ruce příkladů mnohých, v nichž kněží nejhrošlivější se strany patronátní byrokracie byli practerováni, a u ní v černé knize zapsáni proto, že o svécení neděle a okrasu chrámu Páně podle povinnosti se zasazovali.

Na Vyšehradě, dne 19. října.

Petr Kopal.

Ku dnešnímu číslu „Obrany víry“ přidán jest co příloha: „Kalendář pro mrtvé a živé duše“, — n a u k á z k u.

Nakladatel, vydavatel a odpovědný redaktor: PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (J. Zeman a spol.) v Praze.